

CIVILINĖS SAUGOS ĮVADINĖ INSTRUKCIJA

I. SKYRIUS BENDROJI DALIS

Įvadinis instruktavimas – pirminis minimalus civilinės saugos žinių suteikimas kiekvienam darbuotojui, priimant jį į darbą.

Civilinės saugos priemonės yra privalomos visoms valstybės valdymo ir savivaldos institucijoms, visiems ūkio subjektams bei visuomeninėms organizacijoms ir visiems gyventojams.

Civilinės saugos organizavimo pagrindas - Lietuvos Respublikos Civilinės saugos įstatymas.

II SKYRIUS PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Civilinė sauga – tai veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų, visų ūkio subjektų, visuomeninių organizacijų bei gyventojų pasirengimą ekstremaliai situacijai, veiksmus jai susidarius ir padarinių šalinimą, visų valstybės išteklių panaudojimą gyventojams išgyventi, šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, turtui ir aplinkai nuo susidariusios ekstremalios situacijos poveikio apsaugoti, aktyviai šiuose procesuose dalyvaujant piliečiams.

Ekstremali situacija – padėtis, kuri atsiranda dėl gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio priežasčių ar karo veiksmų ir sąlygoja staigų bei didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar turtinius nuostolius.

Ekstremalus įvykis – nustatytus kriterijus pasiekęs ar viršijęs gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio įvykis, keliantis pavojų žmonėms, jų fiziologinėms ar socialinėms gyvenimo sąlygoms, turtui, ūkiui ir aplinkai.

Rizika – tai tikimybė atsirasti nepageidaujamiems (ekstremaliems) įvykiams (situacijoms), kurie išprovokuoja arba gali sukelti žalingas pasekmes.

Gaisras – tai nekontroliuojamas degimas, sukeliantis materialinius nuostolius, pavojų žmonių sveikatai bei gyvybei.

Cheminė avarija – tai nenumatytas, staigus įvykis pavojingame objekte arba pervežant pavojingus krovinius (sprogimas, gaisras, pavojingų medžiagų išsiliejimas į aplinką), sukeliantis staigų arba uždelstą pavojų žmonėms ar aplinkai.

Radiacinė avarija – tai įvykis, kai, eksploatuojant įrengimus ar šaltinius, dėl įvairių priežasčių galima nenumatyta žmonių apšvita, viršijanti didžiausias jonizuojančios spinduliuotės (radiacijos) leistinas apšvitos dozes, bei aplinkos užteršimas radioaktyviomis medžiagomis.

Avarinė apšvita – tai jonizuojančios spinduliuotės srauto žalingas poveikis žmogui, įvykus radiacinei avarijai.

Išorinė apšvita susidaro, kai radioaktyvios medžiagos ar jų dalelės veikia žmogų, būdamas ore, iškritusios ant žemės paviršiaus ar nusėdusios ant žmogaus kūno paviršiaus.

Vidinė apšvita atsiranda, kai radioaktyvių medžiagų dalelės patenka į žmogaus organizmą kvėpuojant, arba vartojant radioaktyviomis medžiagomis užterštą maistą, vandenį.

Jodo profilaktika – tai jodo preparatų vartojimas, siekiant prisotinti organizmą stabiluoju jodu.

Stichiniai ir katastrofiniai meteorologiniai reiškiniai - tai tokie nevaldomi gamtos jėgų sukelti reiškiniai, kurie savo intensyvumu, poveikio būdu, išplitimo zona ir trukme gali padaryti daug žalos ūkiui, turtui, sukelti pavojų žmogaus sveikatai ir gyvybei.

Pavojingas objektas – visa veiklos vykdytojo valdoma teritorija, kur viename ar keliuose įrenginiuose, įskaitant ir su jais susijusią infrastruktūrą ar veiklą, nuolat arba laikinai gaminama, perdirbama, laikoma, perkraunama, naudojama, sandėliuojama arba neutralizuojama viena arba kelios pavojingos medžiagos ar jų atliekos, kurių kiekis prilygsta nustatytiems šios medžiagos ribiniams kiekiams arba juos viršija. Prie pavojingų objektų taip pat priskiriami hidrotechniniai statiniai.

Pavojinga medžiaga – tai medžiaga (ar jų mišinys), kuri dėl savo cheminių, fizinių ar toksinių (nuodingų) savybių pati arba jungdamasi su kitomis kelia pavojų žmogaus sveikatai, gyvybei ar aplinkai.

Pasekmės (padariniai) – tai ekstremalaus įvykio (situacijos) žalingas poveikis žmogui, turtui, ūkinei veiklai ir aplinkai, išreikštas kokybiniais bei kiekybiniais rodikliais.

Epidemija – tai žmonėms pavojingų infekcinių ligų išplitimas tam tikroje teritorijoje. Įvertinimo rodiklis - sergančiųjų skaičius konkrečios teritorijos gyventojų skaičiaus atžvilgiu.

III SKYRIUS EKSTREMALIOS SITUACIJOS

Ekstremalios situacijos pagal kilimo priežastis:

1. **Gamtinės.** Tai stichiniai ir katastrofiniai hidrometeorologiniai reiškiniai (uraganai, liūtys, potvyniai), miškų ir durpynų gaisrai, masiniai susirgimai, ledo lyčių su žmonėmis atitrūkimas nuo kranto, ir kt..

2. **Techninės.** Tai įvairių technologinių procesų sutrikimai, dėl kurių kyla avarijos ar katastrofos (gaisrai, sprogimai, pavojingų medžiagų išsiliejimas, įvairios transporto priemonių bei naftotiekio ar dujotiekio avarijos).

3. **Ekologinės.** Tai oro, vandens telkinių, sausumos ar gyvosios gamtos žymūs kokybiniai ir kiekybiniai pakitimai (radioaktyvus bei ilgalaikis cheminis teritorijos užteršimas, smogo problema, vienos ar kelių gyvūnų ar augalų rūšių išnykimas, kokios nors gyvūnų (vabzdžių) rūšies didelis susikaupimas nedidelėje teritorijoje ir kt.).

4. **Socialinės.** Tai masinės riaušės, sporto aistruolių eisenos, blokados, provokacijos, diversijos, teroro aktai, o taip pat kariniai veiksmai mūsų šalyje ar kaimyninių valstybių teritorijose.

5. **Kitos.** Tai įvairūs pavojingi radiniai (radioaktyvios ar cheminės medžiagos, antro pasaulinio karo laikų šaudmenys, sprogmenys).

Ekstremalios situacijos pagal išplitimo, reagavimo, nuostolių ir resursų panaudojimo mastą skirstomos į ribotas, vietines, regionines ir krašto.

IV SKYRIUS GYVENTOJŲ PERSPĖJIMAS IR INFORMAVIMAS

Susidarius ekstremaliai situacijai labai svarbu kuo skubiau informuoti gyventojus apie kilusią grėsmę. Tam tikslui yra parengta gyventojų ir valdymo grandžių perspėjimo ir informavimo sistema, kurią sudaro:

- elektros sirenos;
- valstybinis ir teritorinis radijas, televizija ir kitos žiniasklaidos priemonės;
- spec. automobiliai su garso stiprinimo-perdavimo įranga;
- ūkio objektuose naudojamos garsinės-signalinės priemonės;
- transporto priemonių garsinės-signalinės priemonės;
- telefoninio bei radijo ryšio priemonės;
- pasiuntiniai.

* Įmonėje darbuotojų perspėjimui ir informavimui nelaimės atvejais naudojamos priemonės: telefonai, kitos mobiliojo ryšio priemonės, skambučiai, priešgaisrinės signalizacijos sirenos, o į pradinę mokyklą bus siunčiami pasiuntiniai.

V SKYRIUS CIVILINĖS SAUGOS SIGNALAI

Pranešimui apie susidariusią ekstremalią situaciją supaprastinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino aštuonis civilinės saugos signalus:

- **Dėmesio visiems!**

Tai pagrindinis įspėjamasis garsinis civilinės saugos signalas, perduodamas įjungus centralizuotai valdomas arba gamyklų, įmonių, laivų, garvežių, specialiųjų tarnybų automobilių sirenas. Juo atkreipiamas gyventojų dėmesys į tai, kad susidarė ypatingos aplinkybės ir jie privalo kuo greičiau įsijungti radiją ar televizorių (LTV programą), nes per šias visuomenės informavimo priemones bus perduodamas civilinės saugos signalas bei žodinis pranešimas apie susidariusią padėtį. Šis signalas gali būti skelbiamas iškilus bet kuriai grėsmei. Tai signalas, kuris nurodo, jog bus perduodama svarbi informacija per valstybinę LRT.

- **Radiacinis pavojus!**

Tai tiesioginės radioaktyviojo užteršimo grėsmės signalas.

- **Cheminis pavojus!**

Juo pranešama apie tiesioginio cheminio užteršimo grėsmę.

- **Uragano pavojus!**

Juo informuojama apie stichinio ar katastrofinio meteorologinio reiškinio grėsmę.

- **Potvynio pavojus!**

Tai signalas įspėjantis apie hidrologinio reiškinio - potvynio - grėsmę liūčių, sampūtų ar intensyvaus polaidžio metu pakilus upėse vandens lygiui.

- **Katastrofinis užtvindymas!**

Tai katastrofinio užtvindymo grėsmės dėl avarijos Kauno hidroelektrinės užtvankoje signalas.

- **Oro pavojus!**

Tai signalas apie tiesioginę priešo aviacijos užpuolimo grėsmę.

- **Perspėjimo sistemos patikrinimas!**

Tai signalas, pranešantis apie vykdomą perspėjimo sistemos patikrinimą.

VI SKYRIUS GYVENTOJŲ APSAUGOS PRIEMONĖS

Apsaugos priemonės – tai visuma asmeninių, kolektyvinių, administracinių priemonių, kurių tikslas užkirsti ar sumažinti žalingą ekstremalios situacijos poveikį žmogui, ūkiui, turtui ir aplinkai.

Individualiosios apsaugos priemonės (IAP):

Individualiosios apsaugos priemonės (IAP) skirtos individualiai žmonių apsaugai nuo nuodingų, radioaktyvių ir biologinių medžiagų neigiamo poveikio. Jos skirstomos į kvėpavimo takų apsaugos ir odos apsaugos priemones. Kvėpavimo takų apsaugos priemonės yra izoliuojančios ir filtruojančios. Izoliuojančios priemonės naudoja švarų suspaustą ar žarna paduodamą iš kitos patalpos orą ar deguonį. Naudojant filtruojančias dujokaukes, įkvepiamas oras yra išvalomas (filtruojamas) filtruojančiose dėžutėse. Šios priemonės, naudojamos tik tada, kai aplinkos ore yra ne mažiau, kaip 18% deguonies. Odos apsaugai skirti įvairūs izoliuojantys kostiumai bei avalynė, bet dalinai apsaugo ir drabužiai, o ypač iš drėgmei nelaidaus audinio.

Kolektyvinės apsaugos priemonės:

Kolektyvinės apsaugos priemonės - tai specialūs statiniai (tipinės slėptuvės), o taip pat kiti statiniai (gyvenamos ir darbo patalpos, rūšiai, požeminės perėjos, tuneliai ir pan.), kurie gali būti naudojami žmonių apsaugai atitinkamai juos paruošus. Lietuvoje yra 4 tipų slėptuvės saugančios nuo: radiacijos (SJ), nuo cheminių medžiagų ir radiacijos (SJCh), nuo radiacijos ir griūčių (SJG), nuo radiacijos bei cheminių medžiagų ir griūčių (SJChG) poveikio. Slėptuvėse nerekomenduojama slėptis ilgiau kaip 2 paras.

Gyventojai gali slėptis ir savo namuose, rūšiuose, prieš tai užsandarinus patalpas: užkamšius ventiliacines angas, langus ir duris apklijavus lipnia juoste.

Šiai apsaugos priemonių grupei priskiriamas gyventojų **perspėjimas, informavimas ir evakavimas.**

Administracinės apsaugos priemonės:

Administracinės apsaugos priemonės - tai karantinas, gydymas ir vakcinacija, aplinkos nukenksminimas.

Jeigu įmonės darbuotojų apsaugai bus įsigytos dujokaukės, kurios apsaugo žmogų nuo organinių ir neorganinių garų, dujų, sieros dioksido, amoniako, dulkių ir aerozolių t. y. nuo daugelio (nurodomos konkrečios medžiagos) cheminių medžiagų, galinčių sukelti pavojų įmonės dirbančiųjų sveikatai bei gyvybei. Dujokaukės bus saugomos budėtojo patalpoje ir išduodamos įmonės vadovo nurodymu, gresiant ar įvykus cheminei avarijai.

Slėptuvės įmonėje nėra. Darbuotojų apsaugai gali būti panaudotos technologijų patalpos jas užsandarinus.

VII SKYRIUS

EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ GALIMOS PASEKMĖS IR DARBUOTOJŲ VEIKSMAI

Ekstremalių situacijų galimos pasekmės ir darbuotojų veiksmai:

1. Gaisras:

Tai viena iš dažniausiai pasikartojančių ekstremalių situacijų mūsų šalyje. Pagrindiniai gaisro įvertinimo kriterijai – jo intensyvumas, mastas ir plitimo greitis.

Atmintina, kad gaisro plitimo aukštyn greitis matuojamas sekundėmis, horizontalia plokštuma – minutėmis, o žemyn – dešimtimis minučių.

Pagrindiniai padariniai:

- žalojantis poveikis žmonėms bei materialinėms vertybėms;
- nestabdomas gali išplisti

Pavojingi veiksniai:

- aukšta temperatūra ir liepsna;
- degimo produktai (dūmai) ir deguonies stygius.

Dažniausiai gaisrų metu žmonės žūsta apsinuodiję dūmais.

Veiksmai:

Pastebėjus gaisrą, skubiai pranešti priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai tel. 112 ir elgtis įstaigos priešgaisrinėje instrukcijoje nurodoma tvarka.

2. Cheminė avarija:

Pagrindiniai padariniai:

- aplinkoje formuojasi nuodingas debesis, kuris gali apimti dideles teritorijas;
- žmonių apsinuodijimas;
- aplinkos užteršimas;
- žalingas poveikis turimai technologinei įrangai bei kitoms materialinėms vertybėms;
- galimas sproginimas ar užsiliepsnojimas.

Pavojingi veiksniai:

- deguonies stygius;
- žalojantis cheminės medžiagos poveikis;
- sproginimo banga.

Veiksmai:

- Išgirdus sirenų gausmą ar sutartinį įmonės pavojaus signalą, nutraukti darbą ir vykdyti vadovo nurodymus;

- Apie pavojų perspėti savo kolegas;
- Išjungti elektros energiją, užsukti vandenį, dujas, uždaryti langus bei ventiliacijos angas;

- Užsidėti asmeninės apsaugos priemonės;
- Slėptis slėptuvėje ar kitose apsaugai numatytose ir pritaikytose patalpose;
- Gavus vadovo nurodymą evakuotis, įmonės teritoriją palikti vadovaujantis evakuacijos plane nurodyta tvarka bei kryptimis, o už jos - kuo greičiau išeiti iš užterštos zonos, einant statmenai vėjo kryptiai;

- Gavus nurodymą likti darbo patalpose, skubiai jas užsandarinti (uždaryti langus, ventiliacijos angas, duris);

- Pajutus apsinuodijimo požymius (pykinimą, galvos svaigimą, dusulio priepuolius, koordinacijos sutrikimus ar pan.) kreiptis pagalbos į medikus.

3. Radioaktyvus užteršimas:

Žmogų nuolat veikia gamtinė jonizuojanti spinduliuotė (radiacija). Radiacijos poveikio mes nejaučiame, negirdime, neužuodžiame, bet jos poveikis gyviems organizmams yra labai didelis. Gamtinės radiacijos poveikis gyviems organizmams laikomas nekenksmingu, bet dėl žmogaus veiklos bei avarijų į aplinką gali patekti daugiau radioaktyvių medžiagų. Radiacijos pavojus gali kilti įvykus avarijai Ignalinos atominėje elektrinėje, kaimyninių šalių atominėse elektrinėse bei įvykus avarijai pervežant radioaktyvias medžiagas.

Pagrindiniai padariniai:

- išorinė ir vidinė organizmo apšvita;
- radioaktyvus teritorijos užteršimas;
- turimos technologinės įrangos bei kitų materialinių vertybių užteršimas radionuklidais;

- maisto produktų ir geriamo vandens užteršimas.

Pavojingi veiksniai:

- žalojantis jonizuojančios spinduliuotės poveikis.

Veiksmai:

- išgirdus sirenų gausmą ar sutartinį įmonės pavojaus signalą nutraukti darbą ir vykdyti vadovo nurodymus, o esant galimybei įsijungti radiją (Lietuvos radijas);

- apie pavojų perspėti savo kolegas bei kitus sutiktus žmones;

- išjungti elektros energiją, užsukti vandenį, dujas, uždaryti langus bei ventiliacijos angas;

- pasiimti asmeninės apsaugos priemonės;

- slėptis slėptuvėse, o jei jų neturite galima pasislėpti mūriniuose pastatuose ir jų rūsiuose, užkamšant ventiliacines angas, durų ir langų plyšius.

4. Pavojingi hidrometeorologiniai reiškiniai:

Dažniausiai pasikartojantys pavojingi hidrometeorologiniai reiškiniai yra stiprus vėjas (uraganas, viesulas), lijundra, liūtys, potvyniai, tirštas rūkas, miškų bei durpynų gaisrai ir pan. Šių ekstremalių situacijų valdyti negalima, tačiau galima nuspėti jų susidarymą, numatyti jų pobūdį, mastą, intensyvumą, kryptį. Todėl pranešimas apie artėjančią stichinę grėsmę dažniausiai skelbiamas per visuomenės informavimo priemones (radiją, televiziją) ir spaudą.

Pagrindiniai padariniai:

- kitų sudėtingų situacijų (gaisrai, sprogimai, užtvindymai, avarijos gamyboje, transporte bei komunaliniuose tinkluose ir pan.) išprovokavimas;

- pastatų sugriovimas ar sugadinimas;

- žmonių sužalojimai ar net žūtys;

- apsunkintos ar neįmanomos transporto judėjimo sąlygos;

- elektros energijos, vandens, šilumos, dujų tiekimo sutrikimai;

- ryšio paslaugų teikimo sutrikimai.

Pavojingi veiksniai:

- reiškinių griaunamoji jėga (stiprus vėjas, potvynio vanduo, žaibai);
- griūnantys medžiai, statiniai, krentantys daiktai;
- žema ar aukšta temperatūra;
- pablogėjęs matomumas ir pan.

Veiksmai

- išgirdus pranešimą informuoti savo vadovus, pavaldinius, bendradarbius;
 - atšaukti išvykas į gamtą, turistines keliones į tą regioną, kur prognozuojamas stichinis reiškinyss bei skubiai pranešti jau išvykusiems;
 - nutraukti darbus aukštumose (ant stogų bei aukštuminių konstrukcijų, sustabdyti krovos darbus ir pan.)
 - vadovui nurodžius, dėl galimų el. energijos tiekimo trukdžių, nutraukti darbus įmonėse ir įstaigose;
 - paliekant darbovietę įsitikinti ar patikimai uždaryti langai, orlaidės, durys.
- Reiškiniai praėjus, būtina įsitikinti ar nėra padarytų nuostolių, o jei yra - atlikti įvertinimą, duomenis pateikti savivaldybės civilinės saugos darbuotojui.

5. Žemės drebėjimas:**Pagrindiniai padariniai:**

- žalojantis poveikis žmonėms ir materialinėms vertybėms;
- reiškinyss nenuspėjamas ir neprognozuojamas.

Pavojingi veiksniai:

- reiškinių griaunamoji jėga (žemės paviršiaus svyravimas);
- griūnantys statiniai, medžiai, krentantys daiktai.

Veiksmai:

▪ Saugiausia žemės drebėjimo metu paprastai būna lauke, nuošalioje vietoje, kur nėra medžių, elektros laidų, stulpų ir pan. Todėl, pajutus žemės drebėjimo požymius, kuo skubiausiai išeikite iš pastato.

▪ Jei žemės drebėjimas jus užklupo daugiaaukščiame pastate, likite viduje: rekomenduojama slėptis tarpduriuose, po tvirtais stalais. Koridorius būna saugiausia vieta, o virtuvė ir garažas yra nesaugiausios vietos.

- Jei visgi nusprendėte išeiti, nesinaudokite liftais, stenkitės išvengti spūsčių.
- Stenkitės išvengti krentančių plytų, tinko, šukių ir pan.
- Išlikite ramūs ir stenkitės nuraminti kitus.
- Sugriuvus pastatui:

-įsitikinkite ar nėra sužeistųjų. Jei jų yra, suteikite pirmąją pagalbą ir iškviškite medikus.

-įsitikinkite ar nekilo gaisras, patikrinkite vandens, dujų ir elektros tiekimo linijas. Jei tai pasitvirtina, iškviškite avarines tarnybas.

-vykdyskite gelbėjimo darbų vadovo nurodymus.

-jei turite galimybių, sutvirtinkite nestabilias konstrukcijas.

- Būkite pasirengę pakartotiniams smūgiams, numatykite, kur galėsite pasislėpti jų metu:

-žinokite visus įmanomus išėjimus iš savo namų arba darbo vietos. Susipažinkite su išėjimais, kuriais bus galima naudotis ekstremalios situacijos atveju.

-žinokite, kur yra vandens, dujų ir elektros išjungimo sklendės ir kirtikliai.

6. Kitos ekstremalios situacijos:

Epidemijų-epizootijų atvejais būtina griežtai laikytis karantino, observacijos ar kitų Visuomenės sveikatos centro, Maisto ir Veterinarijos tarnybos įvestų apribojimų bei asmens higienos reikalavimų.

Aptikus pavojingus radinius (sprogmenis, chemines, radioaktyvias medžiagas) neliesiti jų, neleisti jų liesti kitiems, skubiai pranešti vadovui bei spec. tarnyboms.

VIII SKYRIUS EVAKUACIJOS TVARKA

Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą ir pavojų gyventojams, sprendimus dėl gyventojų evakavimo priima apskričių viršininkai, rajonų (miestų) savivaldybių merai ir **ūkio subjektų vadovai**, o atskirais atvejais sprendimą dėl skubaus žmonių iškeldinimo iš ekstremalaus įvykio židinio priima Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, rajono (miesto) savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ir policijos pareigūnai.

** iš įmonės, įstaigos patalpų darbuotojai evakuojami iš anksto nustatyta ir įmonės vadovo patvirtinta tvarka: gavus nurodymą evakuotis visi darbuotojai pasiima asmeninius daiktus bei apsaugos priemones, uždaro langus, orlaides, ventiliacijos angas, išjungia elektrinius prietaisus, užsuka vandenį, dujas ir nustatytais maršrutais (pagal priešgaisrinės saugos evakuacijos schemas) organizuotai išeina į iš anksto nurodytas susirinkimo vietas (punktus). Padalinio vadovas ar kitas paskirtas asmuo, palikdamas patalpas, privalo įsitikinti ar visi darbuotojai išėjo. Iš susirinkimo punktų, darbuotojai pėsčiomis ar specialiai tam skirtu transportu vyksta į nepavojingą vietą.*

IX SKYRIUS CIVILINĖS SAUGOS VALDYMAS PROGIMNAZIJOJE

Progimnazijos direktorius atsako už civilinės saugos parengtį progimnazijoje.

Progimnazijos direktorius arba direktoriaus įgaliotas darbuotojas:

- 1) nedelsdamas perspėja darbuotojus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;
- 2) Vyriausybės nustatyta tvarka vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją ir šalina trūkumus, kurie gali būti ekstremaliosios situacijos priežastis;
- 3) organizuoja darbuotojų evakavimą, gelbėjimo darbus ir jiems vadovauja.

Progimnazijos direktoriaus įgaliotas darbuotojas:

- 1) nustatyta tvarka organizuoja progimnazijos darbuotojų civilinės saugos pratybas ir mokymą;
- 2) pagal poreikį aprūpina darbuotojus asmeninės apsaugos priemonėmis;
- 3) teikia savivaldybės administracijos direktoriui duomenis, reikalingus civilinės saugos uždaviniams vykdyti;
- 4) atlikęs galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, organizuoja Progimnazijos ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, derinimą.

X SKYRIUS GYVENTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

Lietuvos Respublikos gyventojų teisės civilinės saugos srityje

Lietuvos Respublikos gyventojai ekstremalių situacijų ar jų pavojaus atvejais turi teisę į gyvybės ir sveikatos apsaugą, materialinę ir finansinę paramą, taip pat gauti informaciją apie galimą pavojų.

Lietuvos Respublikos gyventojų pareigos civilinės saugos srityje

Lietuvos Respublikos gyventojai turi:

- 1) laikytis civilinę saugą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų;
- 2) žinoti civilinės saugos signalus ir mokėti elgtis juos išgirdus;
- 3) pranešti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tarnyboms apie susidariusią ekstremaliąją situaciją arba šios situacijos grėsmę;
- 4) vykdyti civilinės saugos pareigūnų nurodymus ir aktyviai dalyvauti likviduojant ekstremalių įvykių sukeltus padarinius.

Asmenys, pažeidę civilinės saugos įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.